

KATALOG ZNANJA

1. Ime modula: DOLGOTRAJNA OSKRBA

2. Usmerjevalni cilji:

Dijak/dijakinja:

- spoznava posebnosti zdravstvene nege in socialne oskrbe v geriatrici,
- spoznava organizacijo socialnega varstva,
- spoznava organizacijo dolgotrajne oskrbe,
- sodeluje in izvaja dolgotrajno oskrbo, zdravstveno nego in socialno oskrbo pacienta/uporabnika v različnih življenjskih situacijah po temeljnih in podpornih življenjskih aktivnostih/opravih,
- sodeluje in/ali izvaja diagnostično terapevtske postopke in posege glede na kompetence,
- sodeluje pri zdravstveni vzgoji uporabnika/pacienta, svojcev in širše socialne skupnosti,
- sodeluje s člani v timu,
- spodbuja in nudi primerno oporo pacientu/uporabniku pri premostitvi pomembnih življenjskih dogodkov,
- spodbuja in podpira pacienta/uporabnika pri opravljanju temeljnih in podpornih življenjskih aktivnosti/opravih in dejavnosti, ki jih zmore,
- izvaja prilagojeno komunikacijo in tehnike umirjanja pacienta/uporabnika,
- pri pacientu/uporabniku prepoznava spremembe v vedenju, zdravstvenem stanju, opustitvi rutine ali izražanju neobičajnih želja,
- prepoznava stiske, zlorabe ali različne znake nasilja nad pacientom/uporabnikom in zna pravilno ukrepati,
- primerno ukrepa, kadar je sam žrtev nasilja na delovnem mestu pri opravljanju svojega dela ali kadar zazna nasilje nad drugimi,
- zaveda se pomena vseživljenjskega učenja v stroki,
- pri izvajanju zdravstvene nege in socialne oskrbe spoštuje in upošteva načela kodeksa etike v zdravstveni negi in oskrbi ter kodeks etičnih načel v socialnem varstvu.

3. Poklicne kompetence:

1. Izvajanje intervencij/opravih dolgotrajne oskrbe, zdravstvene nege in socialne oskrbe po temeljnih in podpornih življenjskih aktivnostih starejših oseb v institucionalnem varstvu in na domu.
2. Izvajanje paliativne zdravstvene nege in oskrbe neozdravljivo bolnega, umirajočega in oskrba umrlega.
3. Izvajanje intervencij/opravih dolgotrajne oskrbe, zdravstvene nege in socialne oskrbe po temeljnih in podpornih življenjskih aktivnostih oseb s posebnimi potrebami v institucionalnem varstvu in na domu.

4. Operativni cilji

Izvajanje intervencij dolgotrajne oskrbe, zdravstvene nege in socialne oskrbe po temeljnih in podpornih življenjskih aktivnostih starejših oseb v institucionalnem varstvu in na domu.	
Informativni cilji	Formativni cilji
<p>Dijak/dijakinja:</p> <p>Značilnosti gerontološke zdravstvene nege</p> <ul style="list-style-type: none"> • razlikuje vedenja iz gerontologije in geriatrije, • razloži potek staranja in dejavnike, ki vplivajo na zdravo staranje, • opiše fiziološke, psihološke in socialne značilnosti in potrebe starejših oseb, • razlikuje oblike čustvenega doživljanja starejših oseb ob prelomnih spremembah v starosti, • razloži značilnosti gerontološke zdravstvene nege, • opredeli kategorizacijo - merila zahtevnosti, zdravstvene nege v socialnovarstvenem zavodu, • razloži značilnosti dolgotrajne oskrbe in socialne oskrbe, • razloži zdravstveno nego starejših oseb po temeljnih in podpornih življenjskih aktivnostih, • našteje ovire pri izvajanju zdravstvene nege in oskrbe starejših oseb, • oceni zmožnosti samooskrbe pacienta/uporabnika, • našteje različne ortopedske in funkcionalne pripomočke, • opiše zdravstveno-negovalno dokumentacijo, postopke ravnanja z dokumentacijo in izpolnjevanje le-te, • razloži pomen aktivne vloge starejših oseb in družine v procesu dolgotrajne oskrbe, zdravstvene nege in socialne oskrbe, • pojasni zdravstveno vzgojno delo povezano s tretjim življenjskim obdobjem, 	<p>Dijak/dijakinja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oceni sposobnost samooskrbe starejših oseb pri temeljnih in podpornih življenjskih aktivnostih/opravilih, • spodbuja starejše osebe k samostojnem izvajanju temeljnih in podpornih življenjskih aktivnosti/opravil, • izvaja aktivnosti/opravila dolgotrajne oskrbe, zdravstvene nege in socialne oskrbe za zadovoljevanje temeljnih in podpornih življenjskih aktivnosti po procesni metodi, v instituciji in na domu starejših oseb, • izvaja diagnostično terapevtske postopke in posege pri starejših osebah, • komunicira s starostniki, svojci, skrbniki in/ali pomembnimi drugimi, • upošteva nujnost prilagoditve dolgotrajne oskrbe, zdravstvene nege in socialne oskrbe starostnikom, • uporablja različne ortopedske in funkcionalne pripomočke, prilagojene starostnikovim potrebam in sposobnostim, • dokumentira opravljene intervencije in postopke dolgotrajne oskrbe, zdravstvene nege in socialne oskrbe, • poroča in sodeluje s člani tima ter ostalimi sodelavci, • pomaga starejšim osebam v procesu prilagajanja na novo življenjsko okolje, bolezensko situacijo in eventualne posledice bolezni, • spodbuja starejše osebe k ohranjanju, vzdrževanju in vzpostavljanju novih socialnih stikov v ustanovi, domačem okolju,

	<ul style="list-style-type: none"> • spodbuja socialne veščine in komunikacijo, • sodeluje pri poučevanju širšega socialnega okolja o značilnostih starostnega obdobja in značilnih bolezenskih stanjih v starosti.
<p>Organizacija socialnega varstva starejših oseb</p> <ul style="list-style-type: none"> • razloži dejavnike tveganja, ki lahko privedejo starejše osebe do socialne stiske, • našteje oblike socialnega varstva in njihove storitve, • razloži delovanje dolgotrajne oskrbe, • razlikuje oblike storitev v domskem varstvu, glede na življenjske in podporne aktivnosti/ opravila in zmožnosti samooskrbe starejših oseb, • našteje različne oblike domskega varstva, • razloži sprejem starejših oseb v institucionalno (domsko) varstvo, razloži postopke premestitve in odpusta starejših oseb, • opiše starostnikovo okolje v instituciji in domačem okolju, • opiše zdravstveno negovalno dokumentacijo in dokumentacijo in socialnega področja. 	<ul style="list-style-type: none"> • prepozna različne socialne stiske pri starejših osebah, • sodeluje s timom in svojci pri sprejemu, odpustu in premestitvi starejših oseb, • opazuje starejše osebe, poroča o podatkih in oblikuje pisno poročilo o starejših osebah, • uredi in prilagodi okolje za varno, udobno in prijetno bivanje starejših oseb, • spodbuja starejše osebe k ohranjanju, vzdrževanju in vzpostavljanju novih socialnih stikov v ustanovi.
<p>Zdravstvena nega in socialna oskrba pri najpogostejših obolenjih v starosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • razloži simptomatiko, diagnostiko in zdravljenje ter rehabilitacijo starejših oseb pri najpogostejših geriatričnih bolezenskih stanjih in poškodbah, • razlikuje zdravstveno nego in socialno oskrbo starejših oseb z najpogostejšimi akutnimi/kroničnimi boleznimi in poškodbami, • razlikuje različne odnose družin do bolnih starejših oseb. 	<ul style="list-style-type: none"> • izvaja aktivnosti dolgotrajne oskrbe, zdravstvene nege in socialne oskrbe pri temeljnih in podpornih življenjskih aktivnostih/opravlilih po procesni metodi dela pri najpogostejših geriatričnih bolezenskih stanjih, • pripravi starejše osebe na diagnostične in terapevtske posege in postopke ter rehabilitacijske postopke, • oceni vitalno ogroženost starejših oseb in ustrezno ukrepa,

	<ul style="list-style-type: none"> • ukrepa ob nepričakovanih situacijah (padci, poškodbe, bolezni, ogrožajoča stanja), • izvaja psihofizično oporo pacientu/uporabniku pri sprejemanju svoje bolezni ali poškodbe.
<p>Izvajanje paliativne zdravstvene nege in oskrbe neozdravljivo bolnega, umirajočega in oskrba umrlega.</p>	
<p>Dijak/dijakinja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • razloži pojme: življenje in smrt, zdravljenje in zdravstvena nega, celostna paliativna oskrba, pieteta, ohranjanje/podaljševanje/prekinitev življenja, kakovost življenja, celovitost in nedeljivost človekove osebnosti (telesne, duševne in duhovne značilnosti). • razloži pomen in principe delovanja paliativne zdravstvene nege in oskrbe, • opiše multidisciplinarni tim pri izvajanju paliativne zdravstvene nege in oskrbe, • našteje psihofizične posebnosti pri neozdravljivo bolnem, umirajočem, • razloži pojem »zagovorništvo«. • razloži etična in moralna načela pri delu z neozdravljivo bolnim/ umirajočim, • našteje pravice neozdravljivo bolnega/ umirajočega ter umrlega, • opiše standardno oskrbo umrlega. 	<p>Dijak/dijakinja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • razvija moralno etično držo do življenja in do moči človekovega vpliva na konec življenja, • izvaja intervencije paliativne zdravstvene nege in oskrbe neozdravljivo bolnega/ umirajočega kot celovito osebnost (telesno-duševno-duhovno bitje), • varuje človekovo dostojanstvo in njegove pravice, • prepozna in poroča ob pomanjkljivi paliativni zdravstveni negi in oskrbi neozdravljivo bolnega/ umirajočega (zanemarjanje, zloraba), • vzpostavi ustrezno komunikacijo s svojci neozdravljivo bolnega/ umirajočega in/ali pomembnimi drugimi.
<ul style="list-style-type: none"> • razloži življenjske potrebe, s poudarkom na potrebah neozdravljivo bolnega/ umirajočega bolnika, • našteje najpogostejše simptome in znake napredovale bolezni, • razloži pomen aktivnosti prehranjevanja in pitja pri paliativni oskrbi, • opiše vrste komunikacije, ovire in motnje v komunikaciji pri paliativni zdravstveni negi in oskrbi, • našteje prednosti hipodermoklize pri umirajočem bolniku pred invazivnejšimi postopki dovajanja tekočin. 	<ul style="list-style-type: none"> • sodeluje pri oceni primernost okolja in oskrbe neozdravljivo bolnega in umirajočega in umrlega, • izbira ustrezne postopke in pripomočke pri izvajanju paliativne zdravstvene nege in oskrbe, • izvaja in/ali sodeluje pri aktivnostih paliativne zdravstvene nege in oskrbe, • izvaja in/ ali sodeluje pri posegih v zvezi s hipodermoklizo, • dokumentira opravljene intervencije paliativne zdravstvene nege in oskrbe, • zagotovi varno in terapevtsko okolje,

	<ul style="list-style-type: none"> • sodeluje z bližnjimi in z ostalimi člani tima v skrbi za neozdravljivo bolnega in umirajočega, • izvaja pomoč in svetovanje pri izpolnjevanju duhovnih potreb: iskanju smisla življenja, življenjska bilanca, upanje, ljubezen, odpuščanje, spoštovanje veroizpovedi in obredov, spoštovanje bolnikove poslednje volje, življenje v skladu z vrednotami in čisto vestjo, povezanost z drugimi in bogom (če je veren).
<ul style="list-style-type: none"> • našteje in razloži faze sprejemanja resnice po Kübler Rossovi, • razloži osnovne medosebne odnose: partnerstvo, družina, prijatelji, svojce, bližnji. • 	<ul style="list-style-type: none"> • sodeluje pri pogovoru o smrti in posledično zmanjšuje strah pred njo, • izvaja podporo neozdravljivo bolnemu in umirajočemu v vseh fazah sprejemanja resnice o umiranju. •
<ul style="list-style-type: none"> • opiše postopek oskrbe umrlega, • opiše postopke urejanja pokopa. 	<ul style="list-style-type: none"> • izvaja podporo svojcem umrlega pri procesu žalovanja, • oskrbi umrlega ter poskrbi za njegovo lastnino v skladu s standardi zdravstvene nege, • sodeluje pri seznanitvi svojcev o protokolu pogrebnih storitev in možnih načinov pokopa.
<p>Izvajanje intervencij dolgotrajne oskrbe, zdravstvene nege in socialne oskrbe po temeljnih in podpornih življenjskih aktivnostih oseb s posebnimi potrebami v institucionalnem varstvu in na domu.</p>	
<p>Dijak/dijakinja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • razloži klasifikacijo oseb s posebnimi potrebami - slepih in slabovidnih, gluhih in naglušnih, oseb z govorno jezikovnimi motnjami, gibalno oviranih, dolgotrajno bolnih oseb, oseb s čustvenimi in vedenjskimi motnjami in oseb z motnjami v duševnem razvoju, • opiše etična in moralna načela pri delu z osebami s posebnimi potrebami, • razloži Downov sindrom, avtizem, zmerne, težje in težke motnje v duševnem razvoju, • razlikuje čustvene in vedenjske motnje, 	<p>Dijak/dijakinja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sodeluje pri ugotavljanju potreb in izvaja zdravstveno nego in oskrbo oseb s posebnimi potrebami po življenjskih in podpornih aktivnostih v različnih življenjskih okoliščinah, • informira paciente in svojce ter člane tima, glede intervencij zdravstvene nege in socialne oskrbe, • opazuje osebe s posebnimi potrebami in ob neprimernih reakcijah ustrezno ukrepa, • spoštuje avtonomnost uporabnika v procesu ZN in socialne oskrbe,

<ul style="list-style-type: none">• opiši potrebe pri ZN oseb s čustvenimi, vedenjskimi motnjami.• razlikuje različne metode in tehnike zdravljenja čustvenih in vedenjskih motenj – biblioterapija, hipoterapija.• razlikuje pojme gluha, naglušna, govorne motnje (artikulacija, nosljanje, disfazija, jecljanje, brbotanje, disfonija, afonija, disleksija, legastenija),• razloži splošna in specifična načela pri obravnavi gluhih in naglušnih, oseb z govorno-jezikovnimi motnjami,• razlikuje pojme slep in slaboviden,• razloži splošna in specifična načela pri obravnavi slepih in slabovidnih oseb,• razlikuje osnovne pojme: gibalno ovirani, dolgotrajno bolna oseba, cerebralna paraliza, spina bifida, epilepsija,• razloži splošna in specifična načela obravnave pacienta, ki je gibalno oviran ter dolgotrajno bolnih oseb.	<ul style="list-style-type: none">• sodeluje pri izbiri, uporabi in vzdrževanju ortopedskih in funkcionalnih pripomočkov ter pripomočkov za pomoč v komunikaciji,• prepozna posebnosti razvoja oseb s posebnimi potrebami,• prepozna posebnosti v zdravstveni negi in oskrbi oseb s posebnimi potrebami,• informira pacienta in svojce glede intervencij zdravstvene nege in oskrbe,• sodeluje pri izvajanju osnovnih diagnostičnih, terapevtskih in rehabilitacijskih postopkih ter pri obravnavi oseb s posebnimi potrebami.
<ul style="list-style-type: none">• opiše značilnosti zdravstvene nege, socialne oskrbe na domu uporabnika,• opiše posebnosti izvajanja zdravstvene nege in socialne oskrbe na domu osebe s posebnimi potrebami,• našteje vse oblike izvajanja pomoči na domu,• našteje oblike diagnostično terapevtskega programa, ki jih uporabnik izvaja na domu,• razloži posebnosti komunikacije z uporabnikom in njegovimi svojci na domu,• našteje pripomočke za izvajanje zdravstvene nege in socialne oskrbe v domačem okolju.	<ul style="list-style-type: none">• sodeluje in izvaja zdravstveno nego in socialno oskrbo po temeljnih in podpornih življenjskih aktivnostih,• sodeluje in izvaja pomoč pri ohranjanju socialnih stikov,• sodeluje pri ureditvi bivalnega okolja,• uporablja ortopedske in improvizirane pripomočke v bivalnem okolju,• vzdržuje opremo, prostore in pripomočke,• komunicira z uporabniki, svojci in pomembnimi drugimi predstavniki socialne mreže,• skrbi za lastno varnost in varnost uporabnika,• prepozna urgentna stanja in ustrezno ukrepa,• prepozna znake in simptome v primeru nasilja,• sodeluje pri urejanju dokumentacije s področja zdravstvene nege, socialne oskrbe,• medpoklicno sodeluje in komunicira s sodelavci in drugimi.